

Høring av forslag til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Håbmera suokhan-Hamarøy kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 05.11. 2021.

Høringssvar kan sendes postmottak@hamaroy.kommune.no, Marie Hamsuns vei 3, 8294 Hamarøy.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en ny forskrift som er bedre tilpasset dagens forhold.

Vann- og avløpsgebyrene i Hamarøy kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at det betales et fast beløp per eiendom. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygningen. Dette begrunnes med at kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift anbefales en omregningsfaktor på henholdsvis 1,2 m³ per m² bruksareal for helårsboliger og 0,8 for fritidsboliger. Dette er en videreføring av omregningsfaktorene i dagens gebyrforskrift.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2021 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet. For målt forbruk er det kun tatt utgangspunkt i 2.500 m³.

Vann 2021 inkl. mva.	m ³ (ny)	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig 70 m ² (stipulert forbruk)	56 (56)	3 700	4 500
Enebolig 150 m ² (stipulert forbruk)	180 (180)	9 700	8 100
Landbruk 200 m ² (stipulert forbruk)	100 (240)	8 900	9 900
Forretningsbygg 500 m ² (stipulert forbruk)	1 000 (600)	43 800	26 200
Industribygg 1000 m ² (målt forbruk 2500 m ³)	2 500 (2 500)	102 100	90 900
Kino 2000 m ² (stipulert forbruk)	4 000 (2 400)	175 400	87 900

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Avløp 2021 inkl. mva.	m ³ (ny)	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig 70 m ² (stipulert forbruk)	56 (56)	1 300	1 800
Enebolig 150 m ² (stipulert forbruk)	180 (180)	3 200	3 000
Landbruk 200 m ² (stipulert forbruk)	100 (240)	3 100	3 600
Forretningsbygg 500 m ² (stipulert forbruk)	1 000 (600)	14 200	9 500
Industribygg 1000 m ² (målt forbruk 2500 m ³)	2 500 (2 500)	32 800	31 500
Kino 2000 m ² (stipulert forbruk)	4 000 (2 400)	56 800	30 500

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

Forutsetninger: Det hefter en viss usikkerhet til beregningene ovenfor da kvaliteten på innsamlede data har vært varierende. Gebyrestimatene for ny forskrift kan derfor ha et slingsringsmonn på rundt 10 %. Kommunens selvkostresultat i 2020 og planlagt aktivitetsnivå vil også påvirke gebyrene for 2021.

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 2.1 første ledd bokstav a til c. En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningsstørrelse.

Tilknytningsgebyret er utformet slik at det betales et fast beløp per eiendom.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del. Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I den gjeldende forskriften til Hamarøy kommune betales abonnementsgebyr (fastledd) etter eiendommens bebygde bruksareal. Det vil si at det kan oppstå tilfeller der abonnenter med lite vannforbruk betaler mer i årsgebyr enn abonnenter med høyt vannforbruk fordi man har et stort bruksareal. Ifølge Norsk Vann bør ikke fastledd etter areal anvendes for bolig der også forbruksleddet stipuleres etter arealet (for abonnenter uten vannmåler).

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Det begrunnes med at boligeiendom og fritidsbolig utnytter infrastrukturen likt uavhengig av bruksareal.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom.

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i ni ulike kategorier som gir fra ett til trehundre abonnementsgebyrer. Tabell 3 viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforsyningskapasitet. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	121	43
Kategori 2	3	300	1 000	73	29
Kategori 3	6	1 000	3 000	26	18
Kategori 4	12	3 000	6 000	2	1
Kategori 5	24	6 000	20 000	1	1
Kategori 6	50	20 000	50 000	0	0
Kategori 7	100	50 000	150 000	0	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	0	0
Kategori 9	300	500 000	1 000 000	0	0

Tabell 3 - Oversikt over næringskategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2019-2020. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringsseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vektning ville hver næringsabonnt bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringsseiendommer. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2019 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringsseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler, bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. Dette er tilsvarende som i gjeldende forskrift.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ for Hamarøy stipuleres helårsboliger til et årlig forbruk på 1,2 m³ vannforbruk per m² bruksareal. Fritidsboliger stipuleres til 0,8 m³ vannforbruk per m² bruksareal, mens nærings- og landbrukseiendommer stipuleres henholdsvis til 2- og 0,5 m³ vannforbruk per m² bruksareal. Ifølge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 0,8 m³ per m² bruksareal for fritidsboliger og 1,2 m³ per m² bruksareal for øvrige. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrifter tar utgangspunkt i at vannmålere eies av abonnenten. I forslag til ny forskrift videreføres dette. Abonnentene bekoster selv installasjon, drift og utskifting av vannmålere.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2021 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Tabell 4 og Tabell 5 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på vannforsyningskapasitet (historisk vannforbruk).

Vann 2021 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr (120 m ²)	kr/ (m ² /boenhet)	3 600	2 800
Forbruksgebyr	kr/m ³	28,84	29,64

Tabell 4 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2021 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr (120 m ²)	kr/ (m ² /boenhet)	1 320	1 200
Forbruksgebyr	kr/m ³	8,71	9,62

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bolig uten vannmåler

Ca. 97 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter stipulert forbruk. Tabell 6 og Tabell 7 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire størrelser for stipulert forbruk; 70, 160, 200 og 240 m². Omregningsfaktoren etter gjeldende forskrift er 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter for bolig og 0,8 for fritidsboliger. Disse omregningsfaktorene videreføres til ny forskrift.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	3 700	4 500
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	10 300	8 500
Enebolig (1 boenhet)	200	12 900	9 900
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	15 500	14 100

Tabell 6 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	1 300	1 800
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	3 400	3 100
Enebolig (1 boenhet)	200	4 300	3 600
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	5 100	5 300

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	5 000	6 200
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	13 700	11 600
Enebolig (1 boenhet)	200	17 200	13 500
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	20 600	19 400

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp

4.3 Årsgebyr bolig med vannmåler

Ca. 3 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter målt forbruk. Tabell 9 og Tabell 10 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire ulike størrelser for målt forbruk; 70, 160, 200 og 240 m³

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	4 119	4 900
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	9 414	7 500
Enebolig (1 boenhet)	200	11 768	8 700
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	14 122	12 700

Tabell 9 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	1 380	1 900
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	3 154	2 800
Enebolig (1 boenhet)	200	3 942	3 200
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	4 730	4 800

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Fritidsbolig (1 boenhet)	70	5 499	6 800
Tomannsbolig (1 boenhet)	160	12 568	10 300
Enebolig (1 boenhet)	200	15 710	11 900
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	18 852	17 500

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Tabell 12 og Tabell 13 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i ni tenkte bedrifter for målt forbruk.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m2	m3	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	300	13 200	8 100
Landbruk	200	100	8 900	9 900
Forretningsbygg	500	1 000	43 800	26 200
Kino	2000	4 000	175 400	87 900
Industribygg	2500	5 000	219 200	105 700

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m2	m3	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	300	4 300	3 000
Landbruk	200	100	3 100	3 600
Forretningsbygg	500	1 000	14 200	9 500
Kino	2000	4 000	56 800	30 500
Industribygg	2500	5 000	71 100	36 300

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m2	m3	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	150	300	17 500	11 100
Landbruk	200	100	12 000	13 500
Forretningsbygg	500	1 000	58 000	35 700
Kino	2000	4 000	232 200	118 400
Industribygg	2500	5 000	290 300	142 000

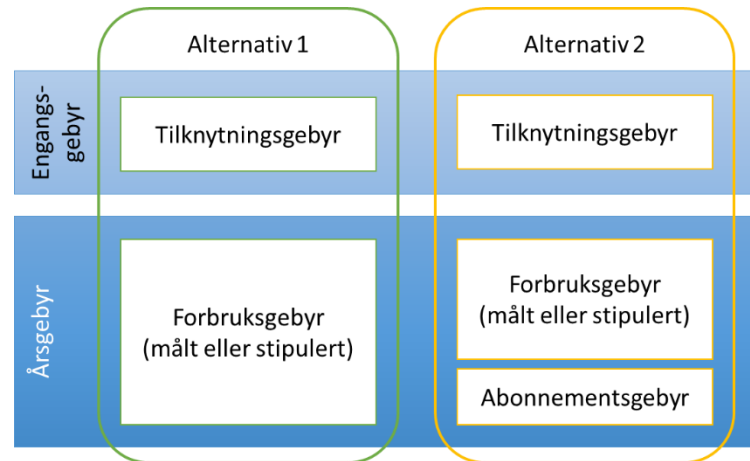
Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreier etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3*. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes utfra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår overfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Hamarøy kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg*. Forskriften ble vedtatt av Hamarøy kommunestyre 28. november 2019.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Tilknytningsgebyret utgjør et beløp for vann og avløp som er fastsatt i gebyrregulativet. Tabell 15 under viser tilknytningsgebyret for 2021.

Tilknytningsgebyr 2021	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning	Kr/eiendom	19 375	19 375

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2021

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Hamarøy kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Fastgebyret fastsettes med grunnlag i eiendommens bebygde bruksareal (BRA) i kr/m². Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og en omregningsfaktor som fastsettes i gebyrregulativet hvert år. I gebyrregulativet for 2021 er denne satt til 0,5 for landbruk, 0,8 for fritidsboliger 1,2 for boliger og for næring er den 2 m³/m². Tabell 16 under viser abonnement- og forbruksgebyret for Hamarøy kommune i 2021.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/m ²	30,00	11,00
Forbruksgebyr	kr/m ³	28,84	8,71

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2021

Tabell 17 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2021	m ³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Stipulert forbruk - Enebolig 160 m ²	192	10 300	3 400
Stipulert forbruk - Landbruk 200 m ²	100	8 900	3 100
Målt forbruk - Tomannsbolig (1 boenhet)	160	9 414	3 154
Målt forbruk - Enebolig m/hybel (2 boenheter)	240	14 122	4 730

Tabell 17 - Årsgebyr 2021

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av teknisk enhet i Hamarøy kommune. EnviDan AS har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Tekniske enhet, Hábmera suokhan - Hamarøy kommune.